

Kongsalléen på Bygdøy - med annenhver spisslønn og ask. Foto: Kristin Moldestad

Derfor bør vi plante ulike treslag

Når man skal plante et tre, har det stor betydning hvilket treslag man velger. Likevel preges mange bymiljøer av ensartede treplantinger med lav diversitet.

TEKST: **INGEBORG NJØS SLINDE**, LANDSKAPSARKITEKT OG ARBORIST, TREKONTORET AS. FOTO: **TREKONTORET AS**

Det gjør grøntarealene sårbare for sykdommer, skadedyr og et endret klima. Å øke treslagsdiversiteten handler ikke bare om estetikk, men om å sikre robuste og bærekraftige byrom for fremtiden. Trær er blant byens viktigste allierte i møte med klimaendringer, forurensning og ekstremvær.

Artsvalg er trendy

Behovet for økt treslagsdiversitet i bymiljøer er langt fra et nytt tema. I Kongsalléen på Bygdøy ble det allerede på slutten av 1700-tallet plantet en allé ved bruk

av en kombinasjon av spisslønn og ask. Trender kan observeres i bybildet, slik som 80-tallets popler eller dagens økte bruk av norske arter som for eksempel lønn, hegg og rogn. Når man ser på de totale trebestandene i byene, ser man at samme treslag går igjen som trender i hver by. For eksempler står de tre slektene bjørk, poppel og asal for 77% av Tromsøs trær, mens i Oslo står lind- og lønneslekta for til sammen 48% av trebestanden.

Ingen art passer overalt

Bylandskapet er variert og ofte ekstremt.

Byer som voksested er ofte varme, tørre og saltutsatt og skiller seg mye fra byens omkringliggende skoger. Et perfekt gatetre skal gjerne være salttolerant, tørketolerant, ha smal kroneform, tåle godt beskjæring og inngrep i rotsona. Noen steder har trærne begrenset jordvolum i en trang gate, mens andre steder har treet et stort gressareal å vokse på. Ingen treslag passer over alt. Ved å bruke ulike arter med forskjellige økologiske preferanser, kan man få trær til å trives bedre og fungere mer effektivt der de plantes. Diversitet gir større spillerom

Dronning Eufemias gate. Stor diversitet på våren med blomstrende, vintergrønne og andre løvfellende trær. Foto: Ingeborg Njøs Slinde

Kongsalléen på Bygdøy viser at man hensyntok artsdiversitet i valg av trær allerede sent på 1700-tallet. Foto: Kristin Moldestad

for tilpasning til ulike mikroklima, jordtyper og bruksmønstre i byen.

Sykdommer og insektsangrep

Bytrær som lever under tøffe vekstforhold kan svekke trærne, som igjen gjør de mer mottakelig for angrep fra sykdommer og insekter. Når trebestandene i bymiljøer domineres av få arter, øker risikoen ytterligere for omfattende skader ved sykdomsutbrudd eller insektsangrep. Patogener og skadedyr sprer seg raskere i ensartede beplantninger fordi de finner næringsgrunnlaget sitt i mange nærliggende trær, og det kan bli store tap på kort tid. Å benytte ulike treslag fungerer som en biologisk forsikring – hvis én art rammes, vil andre arter fortsatt kunne opprettholde byens grønne funksjoner. Å bygge opp en variert trebestand over tid gjør bylandskapet mer motstandsdyktig og reduserer risikoen for omfattende skader ved fremtidige utfordringer.

Unngå massive tap

Når en by satser på kun ett eller få treslag, risikerer man store tap økonomisk, estetisk og funksjonelt dersom en art får et stort sykdomsangrep. Et trerepresen-

terer investeringer i tid, penger og økosystemtjenester. Et eksempel er alme-syken, som førte til felling av rundt 45 000 almetrær i Malmö. Erfaringene har gjort byen bevisst på betydningen av artsmangfold for å unngå lignende tap i fremtiden. Dette har resultert i målrettet arbeid for økt variasjon i byens trebestand.

Klimaendringer og klimatilpasning

Bytrær er viktige verktøy for å håndtere konsekvensene av klimaendringer. De gir skygge, reduserer varmeøyer og bidrar til overvannshåndtering. Men ikke alle treslag tåler høyere temperaturer, tørke eller mer ekstremvær like godt. Ved å plante et bredt spekter av arter, øker sannsynligheten for at noen vil klare seg godt under fremtidens klimaforhold. Diversitet gir altså økt tilpasningsevne her og nå, og i framtida, i et mer uforutsigbart klima.

Økologiske gevinster

Et mangfold av treslag gir levesteder og mat for en rekke insekter, fugler og smådyr, og bidrar til økt biologisk mangfold i byen. Ulike arter blomstrer til ulike tider, har ulik frukt og barkstruktur, og gir dermed livsgrunnlag for forskjellige organismer. En variert trebestand fungerer som en viktig brikke i bevaring og styrking av urban økologi.

Sosiale og estetiske verdier

Mennesker tiltrekkes av grønne omgivelser som oppleves som levende og varierte. En trebestand med ulike former, farger og strukturer skaper mer interessante uterom og kan styrke stedstilhørighet og trivsel. Mangfold i byens trær handler også om estetikk og opplevelse – og dermed også om å skape gode steder å leve. ■

ALT I GRANITT, SKIFER OG BETONGPRODUKTER

Trondheimsveien 457, 0962 Oslo, tlf: 22 80 30 60
 Kristoffer Robins vei 2b, 0978 Oslo, tlf: 21 05 84 00
 Industriveien 10, 1337 Sandvika, tlf: 67 52 10 30
 Husebysletta 39, 3414 Lierstranda, tlf: 32 84 00 48

WWW.STENBOLAGET.NO

STENBOLAGET
 # SIGVARTSEN